

Sygn. akt: I C 1229/18 upr

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Pręcerek
Protokolant:	p. o. sekretarza sądowego Martyna Puciłowska

po rozpoznaniu w dniu 06 marca 2019 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko E. M. (1)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej E. M. (2) na rzecz powoda (...) Funduszu (...) z siedzibą w W. kwotę (...) zł ((...)) z odsetkami:

- umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie większymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie liczonymi od kwoty(...) zł od dnia (...) r. do dnia zapłaty,

- ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty (...) zł od dnia (...) r. do dnia zapłaty;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego E. M. (2) na rzecz powoda (...) Funduszu (...) z siedzibą w W. kwotę (...) zł ((...)) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nadaje wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Agnieszka Pręcerek

Sygn. akt I C 1229/18 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) F. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej E. M. (1) kwoty (...) zł z odsetkami umownymi od kwoty(...) zł oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od pozostałej kwoty, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwaną oraz (...) sp. z o.o. łączyła umowa pożyczki zawarta w dniu (...) r. Pozwana nie wywiązała się z warunków umowy, nie zwróciła na rzecz pożyczkodawcy otrzymanych pieniędzy. Umowa została wypowiedziana. Pożyczkodawca na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia (...) r. zbył przysługującą mu względem pozwanej wierzytelność na rzecz powoda. Tym samym powód stał się wierzycielem strony pozwanej.

Na dochodzoną pozewem kwotę składa się: niespłacona kwota kapitału w kwocie (...) zł, kwota prowizji w kwocie (...) zł, kwota odsetek (...) zł naliczonych przez pierwotnego wierzyciela naliczonych przez powoda od kwoty niespłaconego kapitału od dnia (...) r. do dnia (...) r. oraz kwota odsetek (...) zł naliczonych przez powoda od kwoty niespłaconego kapitału od dnia (...) r. do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu.

Pozwana nie odniosła się do żądania pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) r. pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. a pozwaną E. M. (2) została zawarta ramowa umowa elastycznej pożyczki ratalnej, na podstawie której pozwana otrzymała pożyczkę w kwocie (...) zł. Termin spłaty 24 rat miesięcznych strony określiły na dzień (...) r. Strony określiły, iż pożyczka będzie oprocentowana w wysokości 10% oraz w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki zastrzeżono możliwość naliczenia odsetek w wysokości dwukrotności odsetek maksymalnych za opóźnienie. W umowie wyszczególniono kwotę prowizji (...) zł oraz kwotę tzw. całkowitego kosztu pożyczki (...) zł.

Pozwana nie spłacała pożyczki zgodnie z umową wobec czego wierzyciel pierwotny wypowiedział umowę.

W dniu (...) r. pomiędzy pierwotnym wierzycielem a powodem została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności. Obejmowały one również wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki zawartej z pozwaną.

Pismem z dnia (...) r. zawiadomiono pozwaną o cesji wierzytelności, zaś pismem z dnia (...) r. wezwano ją do zapłaty kwoty (...) zł przy czym wskazano tu kwotę (...) zł jako koszty naliczone przez zbywcę.

Dowód: umowa pożyczki k. 54-56, wypowiedzenie k. 57, potwierdzenie przelewu k. 58-59, umowa przelewu z załącznikami, odpisami KRS k. 13-41, zawiadomienie dłużnika o przelewie k. 42, wezwanie do zapłaty k. 43-42.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Podstawę prawną powództwa stanowił art. 509 § 1 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

W rozpoznawanej sprawie pozwana nie stawiała się na rozprawie i nie odniosła się pisemnie do żądania pozwu. W takiej sytuacji, w myśl art. 339 § 1 k.p.c., Sąd zobligowany był rozstrzygnąć sprawę wyrokiem zaocznym.

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Stan faktyczny w sprawie ustalono więc w oparciu o przedłożony przez powódkę dowód z dokumentów, gdyż w trakcie postępowania nie ujawniły się okoliczności przeczące autentyczności tych dokumentów. Na podstawie art. 339 § 2 k.p.c. za podstawę ustalonego stanu faktycznego, jako obrazujące twierdzenia strony powodowej, przyjęto również przedłożone przez powódkę kserokopie pisma kierowanego do pozwanej.

Zgodnie z art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia (...) roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż (...) złotych

albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności między innymi umowę pożyczki.

Z przedłożonego przez powoda materiału dowodowego oraz jego twierdzeń przyjętych za prawdziwe na podstawie art. 339 § 2 k.p.c. wynikało, że pozwana zawarła z pierwotnym wierzycielem umowę pożyczki i otrzymała na jej podstawie kwotę (...) zł. Zgodnie z twierdzeniami strony powodowej, na dzień wniesienia pozwu zaległości pozwanego z tytułu zawartej umowy wynosiły: kapitał (...) zł, prowizja (...) zł, odsetki (...) zł naliczonych przez pierwotnego wierzyciela oraz odsetki (...) zł naliczonych przez powoda.

Stosownie do art. 339 § 2 k.p.c., wydając wyrok zaoczny sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda przytoczone w pozwie o okolicznościach faktycznych, jednakże tylko wówczas, gdy twierdzenia te nie budzą uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy. Domniemanie zgodności twierdzeń faktycznych powoda z prawdziwym stanem rzeczy ma szczególny charakter, bowiem bezczynność pozwanego jest tu, w pewnym sensie, przyznaniem okoliczności przytoczonych w pozwie. Fakty przyznane w procesie nie wymagają dowodu tylko wtedy, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (art. 229 k.p.c.) Powstanie więc wątpliwości, o których mowa w § 2 art. 339 k.p.c. nie wyłącza zaoczności, lecz prowadzi do konieczności przeprowadzenia przez sąd postępowania dowodowego. Będzie tak np. w razie, gdy twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie są wzajemnie sprzeczne lub niepełne, to jest nie dają pełnego obrazu faktów określających stan sprawy albo też wnioski z nich wyciągnięte nie dają się pogodzić z regułami logicznego rozumowania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia (...)).

Jak podkreśla się w orzecznictwie, wprowadzenie przez art. 339 § 2 k.p.c. domniemania zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd jest bowiem zobowiązany, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia (...)).

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości żądanie zapłaty kapitału i odsetek. Niezasadne było natomiast żądanie zapłaty kwoty (...)zł wskazana przez powoda jako kwotę prowizji. Wątpliwości Sądu w tym zakresie budziły lakoniczne i bardzo ogólnikowe okoliczności przytoczone w pozwie. Powód określił jedynie tę kwotę prowizję, ale z treści umowy wynikało, że ustalona prowizja wynosiła zaledwie (...)zł. Dalsze wątpliwości budziło zastrzeżenie w umowie kwoty (...) zł jako „całkowity koszt Pożyczki”. Istotnym jest, że ani w pozwie ani w umowie nie wskazano co składała się na te koszty. W 1 pkt 6 określono, iż całkowity koszt pożyczki oznacza wszelkie koszty, jakie pożyczkodawca jest zobowiązany ponieść w związku z pożyczką. W umowie określono precyzyjnie tylko jeden koszt, tj. prowizję w kwocie (...) zł. Natomiast Sąd ma wątpliwości co składa się na kwotę (...) zł. Nie wskazano, ani także nie wykazano z jakiego tytułu i na podstawie których zapisów umowy naliczone koszty i jaki były to koszty. Warto dodać, że w wezwaniu do zapłaty tożsamą kwotę określono jako „koszty naliczone przez zbywcę”.

W ocenie Sądu wysokość tych kosztów znacząco przekracza faktyczne koszty wykonania czynności związanych z udzieleniem pożyczki, wynikające z zasad doświadczenia życiowego.

Poza sporem pozostawało, że strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana jako osoba fizyczna jest konsumentem. Umowy konsumenckie podlegają zaś ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ par. 1 k.c.

Zgodnie z treścią przywołanego przepisu, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie

(§2). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§4). Pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia (...)) oraz z dnia (...), z dnia (...)).

Postanowienia umowy, w którym zastrzeżono rażąco zawyżone koszty ewidentnie naruszają interesy konsumenta oraz kształtują jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a tym samym stanowią klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Przedsiębiorca może w umowie ustanowić pewne opłaty związane z przygotowaniem do zawarcia umowy i pozasądowym dochodzeniem należności, jednak nie może tego czynić w sposób dowolny, zupełnie odbiegający od rzeczywistych kosztów. Czynności te nie mogą bowiem stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy.

Zdaniem Sądu, przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współżycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych (art. 359 § 2² k.c.), których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek, ustalana w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, co odzwierciedla aktualny układ stosunków gospodarczych oraz „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art.483 § 1 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu trzeba stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące pobierania w związku z zawarciem umowy i jej wykonaniem dodatkowych kosztów udzielenia pożyczki, stanowią niedozwolone klauzule umowne.

W tym stanie rzeczy zasądzono na rzecz powoda od pozwanej kwotę (...) zł, tj niespłaconego kapitału oraz naliczonych odsetek wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty (...) zł od dnia (...) r. do dnia zapłaty oraz z odsetkami ustawowymi od kwoty (...) zł od dnia (...) r. do dnia zapłaty (pkt 1). Dalej idące powództwo oddalono, tj. w zakresie kwoty wskazanej jako prowizja z uwagi na budzące wątpliwości co do dochodzonego roszczenia (pkt 2).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Powód wygrał proces w 63%. Powód przedłożył spis kosztów procesu na łączną kwotę (...) (k. 46). Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę (...) zł tytułem zwrotu kosztów procesu ((...)).

W oparciu o art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. wyrokowi w punkcie 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Agnieszka Pręcerek